

โครงการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2560

1. ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากร ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2519 สำหรับการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2544 และได้ดำเนินการสำรวจมาแล้วทั้งสิ้น 18 ครั้ง (พ.ศ. 2519 – 2558) การสำรวจในปี 2560 จึงนับเป็นครั้งที่ 19

โดยการสำรวจในปี 2519 2524 2529 2534 2539 2544 2546 2549 2552 2556 และ 2558 ได้ดำเนินการสำรวจโดยผนวกคำถามไว้ในโครงการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ ส่วนการสำรวจในปี 2531 และ 2536 ได้ผนวกคำถามไว้ในโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร และตั้งแต่ ปี 2547 เริ่มเป็นการสำรวจคำถามเรื่องการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา โดยเฉพาะเป็นครั้งแรก และมีการสำรวจอีก 3 ครั้ง ปี 2550 2554 และ 2557 สำหรับปี 2560 ที่จะจัดทำในครั้งนี้นับเป็นการสำรวจครั้งที่ 5

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของประชากรที่สูบบุหรี่และดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

2.2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร

2.3 เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ที่สูบบุหรี่และดื่มสุรา

3. ประโยชน์

3.1 มีข้อมูลพื้นฐานทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เสพสารเสพติด ได้แก่ อายุ เพศ สัญชาติ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ สถานภาพการทำงาน และรายได้

3.2 มีข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา รวมทั้งเสพสารเสพติดที่เป็นปัจจุบัน ได้แก่ ความชุกของการสูบบุหรี่/ ดื่มสุรา ประเภทและปริมาณของบุหรี่ที่สูบ/ สุรา ที่ดื่ม ค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่/สุรา อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่และดื่มสุรา สาเหตุที่เริ่มสูบบุหรี่และดื่มสุรา ความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่ ผลกระทบจากการดื่มสุรา รวมถึงการใช้สารเสพติด ที่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องให้กับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กรมควบคุมโรค โดยสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งภาคีเครือข่ายภาควิชาการ ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2559 – 2562) ประเมินสถานการณ์การดำเนินงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (พ.ศ. 2557 – 2561) ประเมินความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ (แผน 10 ปี : พ.ศ. 2554 – 2563) ใช้เป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการควบคุมไม่ให้เกิดนักสูบและนักดื่มหน้าใหม่ มุ่งสู่สังคมไทยที่ปลอดบุหรี่ สุรา และสารเสพติด

4. คาบการปฏิบัติงาน และระดับการเสนอผล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกันทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 17 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2560 ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างประมาณ 46,300 ครัวเรือน การสำรวจครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์สมาชิกทุกคนในครัวเรือนตัวอย่าง โดยพนักงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.2 ระดับการเสนอผล สามารถเสนอผลการสำรวจได้ในระดับประเทศ เขตสุขภาพ และจังหวัด

5. คຸ້มรวม

คຸ້มรวมของการสำรวจครั้งนี้ คือ ครัวเรือนส่วนบุคคลทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทุกจังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้นครัวเรือนชาวต่างประเทศที่ทำงานในสถานทูตหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีเอกสิทธิ์ทางการทูต

ครัวเรือนที่เข้าข่ายการเจงนั้บในการสำรวจครั้งนี้ คือ ครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างซึ่งมีรายชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อครัวเรือนตัวอย่าง โครงการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 บุคคลที่เข้าข่ายการเจงนั้บ คือ บุคคลที่อาศัยอยู่ประจำในครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง

6. ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

ใช้ระเบียบวิธีการสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey Method) โดยแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Two Stage Sampling โดยมีกรุงเทพมหานคร และเขตสุขภาพ 12 เขต เป็นสตรัทัม (Stratum) และในแต่ละสตรัทัม (เขตสุขภาพ) ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งออกเป็นสตรัทัมย่อยตามเขตการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยมีเขตเจงนั้บ (Enumeration Area : EA) (สำหรับในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (สำหรับนอกเขตเทศบาล) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง และครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง